

www.e-rara.ch

Meddelande om förekomsten af marina mollusker i Hörs sandsten

Nathorst, Alfred G.

Stockholm, 1880

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 30399

Persistent Link: <http://dx.doi.org/10.3931/e-rara-80831>

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Meddelande om förekomsten af marina mollusker i Hörs sandsten.

Af

A. G. NATHORST.

Under det att, såsom allmänt bekant, Skånes kolförande bildningar, isynnerhet i sin öfre, marina del, innehålla djurlemningar, dels enstaka, dels i större mängd i särskilda lager, hafva sådana allt hittills icke blifvit uppgifna från Hörs sandsten. Man har derföre ej heller kunnat afgöra, om denna senare vore en sötvattensbildning eller en med de kolförande bildningarne samtidig strandbildning. Vid fältarbetena å det geologiska kartbladet »Trolleholm» träffades emellertid under sommaren 1879 marina mollusker flerstädes i Hörs sandsten, för hvilka temligen oväntade fynd en förutskickad kortare redogörelse törhända ej bör vara ovälkommen. Det torde nemligen dröja ännu någon tid, innan beskrifningen af de funna arterna, hvilken kommer att utföras af LUNDGREN, blir färdig och publicerad.

Under en exkursion till Hörby, öster om Ringsjön, den 27 Maj, fann jag i der anstående sandsten ett par, skenbart musslelika intryck, hvilka dock voro så otydliga, att, då LUNDGREN erhöll dem till påseende, han förklarade sig ej ens kunna afgöra, om de vore af animaliskt ursprung eller ej. Något senare, den 6 Juni, under en exkursion tillsammans med extra geologen J. JÖNSSON och mig, fann Dr TULLBERG vid Ormanäsgraven, sydvest om Hör, först några fragmentariska, obestämbara, sedan strax i närheten, i ett löst block, rätt väl bibehållna musslor med båda skalen intagande sitt ursprungliga relativa läge. Dessa musslor äro, liksom de öfriga, ännu ej närmare bestämda. Den 13 Juni fann jag norr om Djupadal, i dervarande varietet af Hörs sandsten, ett par *Modiola*-lika musslor samt öster om Gellaberg en annan, allt i lösa block, och vid besök på sistnämnda ställe följande dag funno Dr TULLBERG och jag en rätt stor mängd af samma slag. Sedermera har samlingen härifrån än ytterligare ökats.

Liknande musslor hafva äfven af extra geologen JÖNSSON funnits i lösa block vid Dagstorps-sjön och af TULLBERG vid Blinkarps mosse.

Af en annan sammansättning är den fauna, som af mig på en exkursion med Dr TULLBERG anträffades i ett löst block vid Åkarps-mölla. De musslor, som funnos i denna sandsten, hvilken något erinrar om Kulla-Gunnarstorps, voro bland andra en för Sverige ny rätt stor *Pecten*, *Avicula* cfr *inaequivalvis*, *Ostrea?* m. fl. — Ett stycke från detta ställe, vid Hunseröd gård, har TULLBERG sedermera funnit ett par sandstensblock med försteningar; på det ena voro flera exemplar af en stor *Avicula*, ej olik *A. cygnipes*; dessutom innehöll samma block fragment af en *Rhynchonella*. På det andra blocket syntes aftryck af en mindre *Avicula*.

Flere af dessa fyndorter ligga utanför de på ANGELINS och E. ERDMANNNS kartor uppgifna områdena för Hörs sandsten. Men denna bergart befanns hafva en vida större utbredning än man förut vetat. Utom på några nya ställen kring Ringsjön, anträffades block deraf i ymniga massor och under sådana förhållanden, att de visade, att bergarten der på djupet var eller varit anstående, på några ställen mellan Hör och Vitseröd samt vid V. Nyrup och Dagstorpssjön. Vidare befanns det, att sandstenen haft en stor utsträckning inom ett ännu ej fullständigt undersökt område i Färingtofta sockens östra del, samt att den förekommer strax öster om Röstånga nära Långaröd gård, möjligen äfven vid Kokopp i Kågeröds socken och i Svalufs s:n. (Den sandsten som finnes fast anstående kring Kokopp är af lösare beskaffenhet och innehåller ofta kolbitar o. d.; af lagringsförhållandena att döma öfverlagrar den keuperformationen, som flerstädes går i dagen här i närheten. Möjligt är, att sandstenen på detta ställe tillhör nämnda formation. Vid Svaluf finnas block af samma bergart i stora massor).

Sandstenens utseende är ej alldeles ett och samma på dessa fyndorter. Redan vid Djupadal, der för öfrigt typisk s. k. qvarnsten är till finnandes, blir den delvis mera tunnskiffrig samt

rik på fragmentariska aftryck af, såsom det vill synas, monokotyledona växter. På samma gång blir den mycket lik åtskilliga varieteter af de kolförande bildningarnes sandsten norr om Helsingborg.

Af allt detta torde således framgå, att Hörs sandsten afsattes i en från de kolförande bildningarnes område uppskjutande hafsvik samt att den vesterut öfvergår till deras sandstenar. Skulle man döma af de nu rådande reliefförhållandena borde man vänta sig, att denna förbindelse med Vesterhafvet skulle sträckt sig längs Rönneå-dalen och norra sidan af Söderåsen. Huru härmed i verkligheten förhållit sig, torde instundande sommars undersökningar möjligen afgöra ¹⁾.

¹⁾ Det torde äfven förtjena omnämnas, att, enligt uppgift af personer i Hör, ANGELIN skulle erhållit lemningar af en fisk i Ormanäsgraven; detta exemplar finnes möjligen förvaradt i Riksmusei paleontologiska afdelning.

